

1983, 26. ledna – Sdělení VONS č. 315 „Jaromír Šavrd a ve vazbě“ o uvalení vazby na Jaromíra Šavrd u stíhaného pro trestný čin pobuřování a jeho hospitalizaci ve vězeňských nemocnicích v Brně a Praze.

Ve sdělení č. 310¹ jsme informovali o domovní prohlídce a vzetí do vazby dr. Jaromíra Šavrd y dne 24. 9. 1982. Během podzimu proběhla v Ostravě a okolí řada výslechů jeho přátel a známých.² 23. 11. 1982 proběhlo seznámení s výsledky vyšetřování.³ Z tr. spisu vyplývá, že dr. Šavrd a je stíhán pro tr. čin pobuřování podle § 100 tr. z., jehož se měl dopustit tím, že opsal poemu A. Tvardovského „Torkin na onom světě“,⁴ že opsal svoje básně „Historické reminiscence“ a ještě jedno literární dílo. Pro své básně byl dr. Šavrd a již jednou potrestán v roce 1979. Co se týče poemy Tvardovského – opis byl pořízen z knihy, vypůjčené z veřejné knihovny (potvrzení knihovny, že se tato kniha půjčuje, je přiloženo ke spisu). Opis Tvardovského vyšetřovatel charakterizoval jako hanobení Sovětského svazu.

Dr. Jaromír Šavrd a je těžce nemocen. Základní diagnóza je „nefritida s možnou speciální etiologií“. Jeho hlavní potíží je disurie a bolesti v lýtkách, zhoršované postupující poruchou krevního oběhu.⁵ Při neléčení hrozí nekróza a případně nutnost amputace dolních končetin. J. Šavrd a ve vazbě zhubl o 14 kg. Nebylo mu povoleno lehnout si během dne. Před uzavřením spisu byl hospitalizován ve vězeňské nemocnici sv. Anny v Brně a nyní je ve vězeňské nemocnici na Pankráci.⁶

Informace o Chartě 77, r. 6, 1983, č. 1, s. 7.

POZNÁMKY

¹ Dokument č. 311. K případu viz dále sdělení VONS č. 322, dokument č. 323.

Společně s Jaromírem Šavrdou byl pro trestný čin pobuřování podle § 100 odst. 1 písm. a), c) tr. zák. stíhán také Vladimír Liberda.

- ² Dne 15. 11. 1982 byl pro podezření ze spáchání stejného trestného činu obviněn také signatář Charty 77 Jaroslav Kukol z Opavy. Viz protokol odboru vyšetřován StB Krajské správy SNB Ostrava o zadržení Jaroslava Kukola 15. 11. 1982, OS v Ostravě, soudní spis k případu Vladimíra Liberdy a Jaromíra Šavrdy (spis. zn. 1 T 15/83) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 55/90. Podle zprávy Tomáše Hradílka na něj byl vyšetřovatelem StB činěn nátlak, aby vypovídal proti Šavrdovi. Viz zprávu Tomáše Hradílka pro VONS o zadržení J. Šavrdy a Jaroslava Kukola, LP, Sb. VONS, inv. č. 198, sign. IV/1, kart. 33.
- ³ Po celou dobu vyšetřování byli oba obvinění stíháni vazebně a vazba byla podle požadavku vyšetřovatelů prodlužována. Závěrečnou zprávu s návrhem na konečné opatření podal vyšetřovatel odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB Ostrava kpt. JUDr. Miloslav Neděla 22. 12. 1982. OS v Ostravě, soudní spis k případu Vladimíra Liberdy a Jaromíra Šavrdy (spis. zn. 1 T 15/83) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 55/90.
- ⁴ Mnohokrátě sovětským režimem vyznamenaný autor Alexandr Trifonovič Tvardovskij satirickým způsobem v knize popsal dobu stalinismu, http://ru.wikipedia.org/wiki/Твардовский,_Александр_Трифонович [28. 2. 2014].
- ⁵ Zhoršení Šavrdova zdravotního stavu mělo na svědomí již jeho první věznění v letech 1978–1981. Viz sdělení VONS č. 47 a 133, dokumenty č. 47 a 134, a dokument č. 1160.
- ⁶ Šavrdova manželka Dolores Šavrdová několikrátě neúspěšně žádala o povolení návštěvy manžela ve vazbě. Stejně tak byla odmítnuta její žádost o možnost zaslání balíčku. Šavrdová proto napsala 13. 11. 1982 dopis rakouskému kancléři Bruno Kreiskému s žádostí o pomoc u příležitosti návštěvy prezidenta Husáka v Rakousku. Dopis D. Šavrdové B. Kreiskému viz in: OS v Ostravě, soudní spis k případu Vladimíra Liberdy a Jaromíra Šavrdy (spis. zn. 1 T 15/83) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 55/90. Také skupina spolupracovníků Práva lidu z iniciativy Jaroslava Krejčího poslala při stejné příležitosti dopis rakouskému spolkovému prezidentu Rudolfu Kirchschrägerovi, jenž v dopise z 27. 11. 1982 napsal: „*V odpovědi na Váš dopis z 9. listopadu Vám oznamuji, že jsem se státním prezidentem dr. Husákem během jeho návštěvy v Rakousku hovořil o humanitárních otázkách všeobecně a také mu předal listinu konkrétních jednotlivých případů a požádal o jejich benevolentní přezkoumání. Tato listina obsahovala také Vámi uvedený případ dr. Jaromíra Šavrdy.*“ Viz článek „Rakouský prezident intervenoval“ in: *Právo lidu* 86, 1983, č. 1, nestr. Dále viz zprávu o vývoji Šavrdova případu uloženou in: LP, Sb. VONS, inv. č. 198, sign. IV/2, kart. 33.

Informace k Šavrdově případu se i prostřednictvím VONS dostaly na Západ a na jejich základě o případu referovala také organizace Amnesty International ve své zprávě ze 3. 12. 1982. Díky této iniciativě zasílali od počátku prosince 1982 jednotlivci z Austrálie, Francie, Kanady, Nizozem-

ska, Švédsko, Velké Británie a USA dálnopisy, dopisy, pohlednice Generální prokuratury ČSSR a Generální prokuratury ČSR a dalším úřadům s žádostí o zajištění plné lékařské péče pro J. Šavrdu a také o jeho propuštění na svobodu jako vězně svědomí. Výše zmíněné podpůrné dopisy jsou uloženy in: OS v Ostravě, soudní spis k případu Vladimíra Liberdy a Jaromíra Šavrdy (spis. zn. 1 T 15/83) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 55/90.

Již 15. 10. 1982 se případem J. Šavrdy a V. Liberdy začal zabývat speciální úsek odboru dozoru v přípravném řízení trestním Generální prokuratury ČSR, protože se podle příkazu generálního prokurátora ČSR č. 2/80 a organizačního pokynu spis. zn. Se I 03/77 jednalo o vyšetřování trestného činu pobuřování a obviněným byl signatář Charty 77. V průběhu celého případu byly podávány zprávy generálnímu prokurátorovi ČSR JUDr. Jaroslavu Krupauerovi, včetně nástinů obžaloby. Dne 10. 1. 1983 připravil JUDr. Komenda informaci pro generálního prokurátora, v níž konstatoval: *„Obsah obžaloby odpovídá výsledku vyšetřování a nástin má všechny předepsané náležitosti. Hodlám proto vyšetřovací spis krajské prokuratury vrátit s tím, že vyslovuji souhlas s podáním obžaloby a žádám o podání zprávy o projednání věci soudem. Žádám, aby informace byla vzata na vědomí a navržený postup byl schválen.“* K uvedené informaci generální prokurátor Jaroslav Krupauer dne 11. 1. 1983 připsal *„Odůvodnění obžaloby není příliš povedené. Mezi závadnou literaturou se bez výběru nachází věci málo závažné i mimořádně škodlivé.“* JUDr. Komenda již v své první informaci generálnímu prokurátoru ČSR o Šavrdově zadržení a jeho vzetí do vazby, která byla získána operativní cestou, uvedl: *„Krajskému prokurátorovi hodlám vytknout to, že nebyl žádán předchozí souhlas k vzetí do vazby, ač obviněný je signatářem Charty 77, a o zahájení trestního stíhání nebyla podána zpráva.“* Výše uvedené dokumenty jsou uloženy in: OS v Ostravě, soudní spis k případu Vladimíra Liberdy a Jaromíra Šavrdy (spis. zn. 1 T 15/83) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 55/90.